

problemizira, pa tudi sama ideja o govornih zvrsteh kot petrificiranih sintagmah le ni povsem izvirno Bahtinova, saj jo Saussurove formulacije omogočajo, četudi ne eksplikirajo. V tem smislu pa ostrina Bahtinove polemike s Saussurom (tudi kasneje v *Estetiki besednega ustvarjanja*) ni ustrezna, zlasti ker Bahtin spregleda, da je tudi Saussurovo koncepcijo jezika mogoče razumeti dialektično.

Jola Skuli

LITERARY COMMUNICATION AND RECEPTION

Uredili Zoran Konstantinović,
Manfred Naumann
in Hans Robert Jauss
Innsbruck, 1980

(Innsbrucker Beiträge zur Kulturwissenschaft, Sonderheft 46. Proceedings of the IXth Congress of the International Comparative Literature Association, 2).

Deveti kongres Mednarodne zveze za primerjalno književnost je imel tako obsežen program in tolikšno udeležbo, da bodo prispevki zanj objavljeni kar v štirih zbornikih. Prvi, ki zajema trenutno posebno aktualno in živo področje literarne komunikacije in recepcije, je izšel izredno hitro, komaj dobro leto po kongresu – očitno predvsem po zaslugi glavnega urednika Zorana Konstantinovića, ki je bil tudi glavni organizator kongresa.

Zbornik objavlja najprej uvodna referata, Jaussovega in Naumannovega, ki vsak s svojega vidika razlagata značilnosti recepcijske estetike in literarne komunikacije. Končuje se z zaključnimi poročili, ki povzemajo rezultate s tega območja kongresa in so jih poleg Jaussa (ZRN) in Naumanna (NDR) napisali še Rita Schober (NDR), Kurt Weinberg (ZDA), Arne Melberg in Horace Engdahl (oba iz Švedske) in Yves Chevreton (Francija). Osrednji del je razdeljen na pet enako urejenih tematskih sklopov

z naslovi (1) teorija recepcijske estetike in literarne komunikacije, (2) teorija procesa zgodovinske in socialne recepcije, (3) problem recepcije v tekstni teoriji, pragmatiki in semiologiji, (4) literarni prevod kot problem recepcije, (5) proces recepcije z vidika nacionalne in svetovne literature. Vsakega izmed teh razdelkov spremljata uvod in bolj ali manj posrečen skupinski povzetek referatov, za njima pa se zvrstijo referati sami, napisani v angleščini, francoščini ali nemščini, a brez posamičnih povzkov.

Referati so vsaj za udeležence kongresa, ki so v Innsbrucku lahko vse drugo že slišali (prim. D. Dolinar, *Kongres Mednarodne zveze za primerjalno književnost*, Primerjalna književnost 3, 1980, št. 1), pravzaprav poglavitna novost, čeprav tudi v zborniku niso objavljeni vsi. Uredniki so jih namreč pred objavo temeljito pretresli in jih od 127, kolikor jih je napovedoval kongresni program, uvrstili v zbornik komaj 52, za nadaljnjih 48 pa samo v kazalu navedli imena avtorjev in naslove, večinoma zelo zanimive. Kljub tej skrajitvi ima knjiga 436 gosto tiskanih strani velikega formata. Delež jugoslovanskih prispevkov je ostal tudi v zborniku sorazmerno velik – dva sta objavljena v drugem razdelku (avtorja Zdenka Petković in Nikša Stipčević), eden v četrtem (Marta Frajnd) in dva v petem (Majda Stanovnik in Svetlana Slapšak).

Uredniki so torej kongresno gradivo predstavili v tisku prečiščeno in tako dopolnjeno s preglednimi povezovalnimi in urejevalnimi sestavki, da so zabrisali neubranost razpravljanja o najrazličnejših zadevah, ki je za te vrste publikacij nasploh značilna. Zbornik je zato predvsem nepogrešljiv vir za študij recepcijske estetike, kakršno so po dobrem desetletju njenega razvoja videli njeni tvorci in somišljeniki, pa tudi kritiki: med teoretičnimi prispevki je npr. na prvem mestu objavljena ostra zavrnitev, ki jo je Dagmar Barnouw (ZDA) napisala proti izhodiščnim tezam Wolfganga Iserja, enega iz-

med stebrov konstanske šole. Poleg tega pa je v njem tudi veliko gradiva za tiste, ki jih zanimajo

problemi, povezani s posameznimi avtorji, literaturami, obdobji itd.

Majda Stanovnik

IZ REVIJ **REVUE DE LITTERATURE COMPAREE 1979, 1980**

Od leta 1921, ko sta jo osnovala Baldensperger in Hazard, je bila *Revue de littérature comparée* ena osrednjih strokovnih revij za literarno vedo. Gre torej za revijo, ki si je pod uredniki F. Baldenspergerjem, P. Hazardom, J.-M. Carréjem in M. Bataillonom ustvarila pomembno tradicijo, ki v marsičem odločilno določa tudi njeno sedanjo podobo in usmeritev. (Sedanji urednik je J. Voisine.) To pa pomeni, da je za program revije še vedno odločilno predvsem primerjalno načelo, torej izrazito komparativen vidik, ki izhaja iz tradicije francoske komparativistične šole, čeprav je deloma razširjen tudi z nekaterimi novejšimi. Kakor bo videti iz kratkega pregleda 53. in 54. letnika, ostajajo v ospredju primerjave posameznih del in avtorjev, raziskave posameznih motivov, iskanje virov, predvsem pa raziskovanje vplivov. Le-ti so v skladu z omenjeno tradicijo pojmovani dokaj široko, od snovnih do idejnih. Poleg tega sta pomembni še dve problemski področji: stilistične raziskave (velikokrat zastavljene tudi s primerjalnega stališča) in raziskovanje odmevov in recepcije posameznih del in avtorjev. V usmeritvi revije sta torej le šibko zastopani literarna teorija in metodologija; v ospredju so konkretne raziskave, utemeljene s študijem empiričnega gradiva. To pomeni, da je usmeritev *Revue de littérature comparée* sorazmerno omejena; revija zastopa predvsem primerjalno literarno vedo kot poseben, zaradi svoje tradicije in razvite metodologije relativno samostojen, čeprav le delen vidik literarne vede. Us-

merjenost v konkretno raziskovanje kaže tudi sama razdelitev revije. Poleg člankov in razprav objavljajo namreč v razdelku *Notes et documents* (komentirano) literarnozgodovinsko gradivo in rezultate neposrednih analitičnih raziskav. Tema glavnima razdelkoma se pridružujejo še poročila o strokovni literaturi in pregled novejših periodike. V reviji sodelujejo poleg francoskih tudi drugi raziskovalci; objavljeni članki so napisani večinoma v francoščini, deloma tudi v angleščini in nemščini.

Posamezne številke so bolj ali manj tematsko zaokrožene. Letnik 1979 začenja številka, posvečena romanu, noveli in eseju v 19. in 20. stol. (št. 209). Razprave so posvečene Lichtenbergu kot aforistu (P. Missac), Meriméeju (J.-L. Busset), Döblinovi recepciji Ajshila (J. Duytschaever) in Butorjevemu *Opisu San Marca* (J. R. Waelti-Waelters). Zanimive probleme načinja A. Karatson z razpravo, v kateri analizira osebe pri Kafki in Beckettu glede na novi roman (*Problèmes du personnage romanesque chez les précurseurs du nouveau roman*).

Druga (210.) številka nosi naslov *Slaves et occidentaux*. Članki se (večinoma z izrazito primerjalnega stališča) ukvarjajo s stiki in vplivi zahodnih in zlasti ruske literature. G. -R. Barratt piše o odmevu C. H. Millevoya v Rusiji, I. Sobkowska - Ashcroft o ruski verziji Suejevih *Pariških skrivnosti*, R. Charpiot o vplivu Turgenjeva na Theodorja Fontaneja, B. Hlynsky o vplivu Zolaja na ukrajinskega pisatelja Ivana Franka in F. Dunwoodie o Dostojevskem in Camusovem *Caliguli*.